

Hypulík

Zvukařské řemeslo

Můj tatínek zvukařem

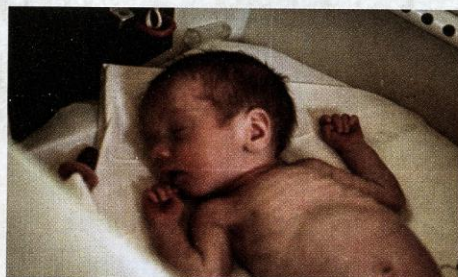
Začátkem šedesátých let tatínek obsluhuje „Placku“, tedy zesilovač pro dva mikrofony. Maminka a kolega zpěvák zpívá. Orchestr Pepy Pantůčka zrovna najal nového zvukaře a technika, mého budoucího tatínka. To ale nikdo z muzikantů netušil, ba ani kapelník Pepa Pantůček, že za nějakých šestnáct let do té kapely nastoupím já. Nikoli jako zvukař, ale kytarista.

Tady vidíte vybavení zvukaře v té době. Dvoukanálový „mixpult“, zesilovač přezdívaný „Placka“ a dva tyto mikrofony, které nestály málo peněz. Jako výkonové reprobedny pak sloužily dva hybridy, kdy jeden turnovský znalec navrhl reproduktory, výhybky (to je elektronický obvod, dělicí zvuk do výškových, středových a basových reproduktorů), a to vlastní dřevo vyrobil truhlář v Jutě Višňová u Frýdlantu v Čechách.

Možná to na dnešní dobu přijde někomu směšné. Ale! V té době to byl obrovský pokrok a cena za ty mikrofony, „Placku“ a bedny byla závratná. Ale Pepa kapelník nešetřil, šel s dobou. To, že tam seděl člověk – zvukař, bylo důležité. Kapela hrála bez ozvučení a tatínek hlídal hlasitost dvou mikrofony, aby to bylo vyvážené: tichá píseň, uberu. Tenhle zpěvák je moc nahlas, uberu. Kapela začne říčet, přidám. Ale ne tolik, aby

vznikla zpětná vazba. Tedy ohlušující pískání mikrofony.

Teď tatínka vyzdihnu na piedestal vyšší, neb v té době bylo třeba mít na place hlavně páječku a dostatek elektronek EL34. Technika tenkrát nebyla tak spolehlivá a tatínek jako elektronik si vždy věděl rady. Krátká pauzička a opraveno, hrajeme dál!

Zrození zvukaře v červnu 1966

To jsem já. Je odpoledne a mamince u porodu pomáhá sám pan primář. Proč? Protože je v té porodnici zaměstnána jako porodní asistentka. Za okny bouří obloha, blesky vytváří světelné efekty a hromy ty zvukové. Maminka si v duchu říká: „To bude bouřlivák.“ To znám z vyprávění maminky.

Jelikož maminka na pódiu stála i s břískem, slýchal jsem i zvuky hudební, a když jsem se ocitl tam venku, viděl mamku a pak i tatku, (asi nejdříve ten personál, co mne umyl a zabalil do nějakých zavinovaček), nejspíše jsem k muzice tíhnul od narození. Jen jsem ještě neuměl ovládat tu „Placku“.

Přeskočím pár let

Jen, co jsem dospěl do věku, kdy se u mne projevil zájem o hudební um, mě maminka začala učit na kytaru. To mi bylo nějakých jedenáct. Pak jsem chodil k soukromému učiteli a nakonec do hudebky. Asi se objevil i nějaký talent a v šestnácti jsem nastoupil do kapely Pepy Pantůčka jako kytarista.

To už se mi celá rodina složila na drahou kytaru a já ji splácel z hudebních produkcí. Ale to není důležité. Já už se nemusel učit tu „Placku“, neboť doba pokročila a vznikly mixpulty. Když jsem se dostal do kapely Pantůčkovy, uviděl jsem opravdový mixpult. Byl jsem zcela fascinován a zvukaře Karla jsem neustále obtěžoval rozličnými otázkami.

Pro vysvětlenou: Mixpult neuměl pouze dva mikrofony a neměl jen basy a výšky. Tento byl dvanáctivstupový, a krom těch basů a výšek měl i vyšší středy a nižší středy a další spoustu čudlíků a točítek rozličných funkcí. Byl jsem prostě nadšen, a tato technika mne předurčila, že jsem o rok později jezdil zvučit konkurenční kapelu pana Jakubce a připadal si jako nadčlověk: Vládnu celé kapele! Tak toto mne začalo opravdu bavit, i když kytaru jsem neopustil.

Můj tatínek zvukařem po druhé

Karel, zvukař, onemocněl a Pantůček byl nešťasten, jak to udělat. Buď si sednu za mixpult já, ale nebude kytara, anebo někoho sehnat. Oslovil tatínka, co odešel do zvukařského důchodu hned jak jsem se narodil. A maminka taky do toho zpěvackého. Budou se tedy věnovat synkovi. „Hu!, tady jsem!“ To bylo kvůli mně. Omlouvám se, rodičové.

Oslovený tatínek nabídku přijal s nejistotou. O mixpultech jsme s tatínkem vedli debaty a on není hloupý, aby pochopil, jak to funguje. Ale přibýlo tam i efektové zařízení. Echolana. Na bázi magnetofonové smyčky. Ze slova ‚Ahoj‘ se dalo udělat ‚ahoj.. ahoj..ahoj..‘ A to do ztracena.

Nebudu to protahovat. S tatínkem jsme zadržovali kapelu a já mu dal rychlokurz mixpultu. (Podotýkám, že jsem to s tatínkem neměl jednoduché, když jsem cvičil na kytaru. Slyšel každou chybu a řekl mi to. Jako puberták jsem to nenesl lehce.)

Začala hudební produkce v Hejnicích v sále Perun. Nejnezvučitelnějším sále v širokém a dalekém okolí. Táta byl jak neplavec padnuvší do rozbourené Vltavy. My na pódiu slyšeli podivné zvuky. Avšak ty se různě měnily. Ano, byla to fáze experimentů. Tatínek nejdříve zmateně kroutil kroutítka a posunoval posuvníky, zatímco se mu na čele tvořil stékající pot. Pak přišla situace zamyšlení: Ať klidíš po mně, něco vztekla nadával tomu zařízení. U třetí písničky se s klidem jednou rukou škrábal ve vousech a

druhou rozvážně zacházel s těmi knoflíky a čtvrtá písnička už byla lahoda pro uši. Při první pauze Pepík, kapelník, pozval tatku na panáka: „To si, Klausi, zasloužíš.“

Tatínek vyhrál svou trpělivostí, logikou a sluchem nad neznámým fenoménem, zvaným mixpult. Než se Karel zvukař uzdravil, ozvučil nás táta ještě dvakrát? Nevím. Ale dostal od Pantůčka nabídku. Odmítl. Karel byl kamarád.

Píši o analogových mixpultech

Jen se podívejte, jak je to krásně uspořádané. Každý vstup má svůj konektor a pod ním ta kroutítka a tahátka. Každému tomuto sloupci se v žargonu říká šavle. Není to proto, že by se z toho člověku dělalo špatně, prostě je to rovné shora dolů a zcela logické. Proč to píši? Protože bude hůř. Ale v klidu. Zatím jsem analogový zvukař a z práce mám radost.

Jak je zřejmé, jen u kytary jsem nezůstal, a věnoval se i zvukařině. Vývoj jde dopředu, mixpulty se zlepšovaly a přibývaly i efektové přístroje. Jak jsem zmínil tu Echolanu, je překonána. Už existuje spousta novějších verzí a postupně se vedle zvukaře objeví stoh přístrojů. Třeba takový limiter. To je borec! Když se zblázní bubeník a třískne do toho víc, než zvukař chce, nevyrazí to reproduktory z úchyty v reprobedně. Je to tedy strážce reproduktorů.

Analogový, ještě ne, HyPulík

Postupně jsem začal pracovat i pro - nazvu to agenturou. I když... Byl to kámoš, co měl spoustu aparatury, a tak v jeden den zvučil tři čtyři akce, a tak nemohl být všude. Nejvýraznější byl přezdívkou Bob z Jablonce. Pro něj jsem dělal v té době velmi rád. Pracoval jsem sice v televizi, ale šéf neměl moc potřebu posílat peníze, a tak jsem přežíval díky zakázkám od Boba. Furt hraji na tu kytaru a mám jednu kapelu a můj kytarový žák Ondra má taky kapelu, ve které hraji. Ale jezdím zvučit pro Boba.

Nejlepší akce byly politické. Nazvučíš dva tři mikrofony a oni si tam kecají ty svoje bludy a sliby, a ty jen čekáš, kdy budeš balit aparát. Dvě hodky a vyděláno. Ale byly z toho hezký peníze. Ale pak si jako satisfakci nazvučíš rockový festival, a to byla paráda.

I když... Poznámka o punkovém festáku.

Přišel jsem zvučit. Pan vedoucí se mne zeptal: „Chceš k mixu zábranu?“ Já, neznalý poměrů, prohlásil: „Mám se něčeho bát?“ „Jak chceš!“ Pak jsem pochopil, že věděl, o čem mluví, ale na jeho bedra vkládám, že měl být důraznější a přesnější.

Po nějakých dvou hodinách okolo mne proletěl půllitr s nedopitým pivem a přistál v ‚kabelovém salátu‘, který logicky za mixpultem vzniká. Pak bylo někomu špatně, a ten kout byl nasnadě. Nebudu to rozebírat dál. Domů jsem přijel ve tři ráno a napustil vanu. Ne, nekoupal jsem se. Do pěti

jsem pucoval asi sto kabelů od roztodivných lepkavých nánosů.

Proč se nikdo netrefil do mixpultu, je mi záhadou. Asi i opilci vědí, že tady udělají svinstvo a tady už ohrozí produkci. Na konci mi zbořili repráky a já je musel znovu postavit, aby se odehrály dvě poslední skladby. Boba jsem požádal, že punk už ne!!! Jo, peníze hezký, ale ta vana s dráty mi to vysvětlila.

A blíží se konec analogového zvukaře.

Pracoval jsem v rádiu v Liberci a měl k dispozici analogový mixpult a osmistopý analogový magnetofon. To byla nádherná práce. Ale vzpomínám, jak se najímali noví technici a já jsem je zaučoval. Jen předešlu situaci: Vystříhal jsem si z písniček části refrénů a připravil do přehrávače. Do druhého jsem si připravil znělky. Celá akce byla jednoduchá: Pustím znělku a moderátor něco kecá. Pustím kousek refrénu. Zase kecá, a tak dále. Když to zkazí, pásek magnetofonu se musí vrátit před místo chyby a letným střihem se udělá oprava. Letný střih je to, že moderátor slyší, co říkal a ve chvíli chyby já zapnu záznam a on naváže. A takhle se to prostě celé poskládá.

Pointou jest, když jsem jeden páteční den zaučoval dva

nové uchazeče o jedno místo, tedy stát se mým kolegou, nastal problém. Nejdříve byl pohovor, kdy jsem usoudil, že ten jeden to vzdá hned a ten druhý vypadal technicky zdatný a tudíž i nadějný.

Započal jsem s natáčením hitpošky a kluci seděli za mnou. Měli za úkol se ptáti a klidně i přerušit natáčení. Kluci mi koukali pod prsty a ve chvíli, kdy jsem levou spustil znělku a druhou přidal moderátora, pak zase pustil něco jiného a šavloval těmi posuvníky, odešel první. Ani nepozdravil. Ten druhý se zeptal: „Jak to stíháte?“ „To se naučíš. Nebudeš to dělat příští pátek. Mně to taky trvalo.“ „Hmmm,“ jsem zaslechl a dotočil pořad. Otočil jsem se na nadějného, perspektivního a ten byl dost pobledlý. „Co je?“ ptám se. „Čekal jsem to lehčí.“ Už nepřišel.

A zase přeskochím

To jsem se domluvil s paní Peterkovou, že nastoupím do Šlágru. Přišel jsem a poznal i pana Peterku. Byl jsem přijat a blbec jsem zamachroval, že umím i zvučit. Osudová chyba. Povídal jsem i o tom, že jsem muzikant a vůbec jsem řekl spoustu věcí, co jsem říkat neměl.

Byl jsem zneužit jako bubeník! To bylo tak, že se mne tehdy zeptala Jedlice, jestli umím na bicí. Já jsem podotkl s humorem, že jsem to ve čtrnácti zkušel, ale že mi to nešlo. „Výborně, jsi zítra za bicíma!“ Jó, rytmus cítím a tuším, co bubeník dělá rukama a nohama, viděl jsem jich spoustu, ale nejsem bubeník. No nic. Dostal jsem trému.

Už HyPulík DIGI

Frankie mne posadil za mixpult, co nemá logiku jako dříve. Tahátka nemají nad sebou kroutítka. Je tam tedy méně kroutítek, ale patří všem tahátkům. Zní to velmi zmateně, ale je to tak.

Má to svou novou logiku a má to spoustu výhod. Ale je to neštěstí. Když mi dřív nějaký

hlupák vlezl před bednu s mikrofonom, věděl jsem, že je to hlupák 4, a tak jsem to ubral, aby hlupák nepískal. Tady je situace složitější. Hlupák před bednou, tup na hlupáka, ubrat výšky, aha netrefil jsem se na hlupáka, furt to píská, tup na správného hlupáka a před bednu vlez hlupák 2. V tu chvíli je potřeba vypnout mixpult, najmout ochranku, aby jakkoli slavným vysvětlili, že patří na pódium.

Má to spoustu výhod, určitě. Ale to máte routování, aesebu, stagebox, kat5... Co to vůbec je? Kde je to moje zvučení? Jsem smutný. Jsem už stár, jsem ohrožený druh zvukařský. Už nikdy nebude „Placka“. Kde je zvučení a páječka tatínka? Jo vím: Ve vzpomínkách, a to krásných.

Neklesám však na mysli. Piši tyto svérázné plky, a to ani AI nepochopí, co se v mé makovici dokáže zrodit.

Váš HyPulík

